

ervaren, tenminste als het om parkeerruimte gaat. De overheid zou beide visies moeten verbinden, zonder een keuze te maken. Nu gebeurt dit in feite wel: mensen die geen auto hebben worden niet beloond, maar gestraft: ze krijgen de auto van iemand anders voor hun deur!

De boodschap aan de overheid vanuit de culturele theorie is om geen energie te steken in het richten van alle neuzen dezelfde kant op, maar rekening te houden met alle vier visies.

De laatste benadering gaat uit van de *keuzevrijheid* van de actoren. Innovatief gedrag stoelt op het hebben van voldoende gedragsopties. Keuzevrijheid en beschikbare speelruimte hangen nauw met elkaar samen. De randvoorwaarden (cognitief, economisch, stand der techniek, cultureel en beleid) bepalen de speelruimte om te innoveren en transities te bewerkstelligen.

Rol overheid

De discussie aan het eind van de workshop ging met name over de rol van de overheid bij het organiseren van transitieprocessen. De voorlopige conclusies zijn:

1. De overheid moet zich niet uitsluitend beperken tot het stellen van kaders en het creëren van condities, waarbinnen maatschappelijke actoren hun gang kunnen gaan. De overheid moet meespelen of zelfs mee-ondernemen. De legitimatie hiervoor is dat bepaalde maatschappelijk gewenste transities niet vanzelf op gang komen of te traag verlopen.
2. Aan de hand van veranderbeelden die vanuit milieu-oogpunt gewenst zijn, moeten innovatieprocessen worden georganiseerd. De rol van de overheid moet hier worden geëxpliciteerd in relatie tot de dead lock (bedrijven en overheid nemen afwachende houding aan) die kan optreden. Deze processen moeten worden gebaseerd op een gedeeld probleembesef en aan kansen en doelen die door de betrokken partijen worden onderschreven.
3. In het milieubeleid moet ruimte worden gemaakt voor experimenten. Het risico van fouten maken en/of mislukkingen moet hierbij worden ingecalculiseerd.

Ronald Fredriksz (tel. 070-3394092) en Frans Vollenbroek (tel. 070-3394820), directie Strategie en Planvorming van DGM/VROM.

Digitaal Duurzaam

In het februari-nummer van Arena van vorig jaar heeft een overzicht gestaan van belangrijke websites op het gebied van milieu/duurzaam ondernemen.

Er is inmiddels weer veel veranderd en bijgekomen. Hierbij enkele nieuwe sites:

Startpagina's Milieu en Leefbaarheid

De website www.startpagina.nl is een groot succes. Het krijgt steeds meer dochters over een speciaal thema die als ideaal vertrekpunt dienen voor surfers. Nu zijn daar ook bijgekomen de pagina's <http://milieu.pagina.nl> en <http://leefbaarheid.pagina.nl>

Milieu & Winst

Op 1 januari is de Internetsite 'Milieu & Winst' gelanceerd. Op deze site worden 500 preventieve milieumaatregelen en 50 praktijkvoorbeelden gepresenteerd. Uit de praktijkvoorbeelden blijkt dat veel van de maatregelen ook nog eens geld opleveren en dat schoner produceren uitermate rendabel kan zijn. De informatie is nuttig voor milieuoördinatoren van bedrijven, maar ook voor vergunningverleners, adviseurs, bankmedewerkers en studenten. Milieu & Winst is een initiatief van de Afval Preventie Teams (ATP's) van alle provincies, het Informatiecentrum Milieuvergunningen (InfoMil), het Syntens Innovatienetwerk voor Ondernemers en BECO Milieumanagement & Advies. Het adres van de site luidt: www.milieuwinst.nl

Duurzaam inkopen

Een specifieke site van VROM voor duurzaam/milieuvriendelijk inkopen treft u aan op www.inkopers.net

Online milieubookshop

Milieubook te Amsterdam bestaat niet meer. Wel kunt u nu online tegen scherpe prijzen uw milieu- en duurzaamheidsboeken (zowel Nederlandstalig als Engelstalig) online aanschaffen in de Online milieubookwinkel op www.enviroreporting.com/bookshop.htm

Duurzaam Ondernemen: People, Planet, Profit

Deze website (www.duurzaam-ondernemen.nl) wordt het kennisknooppunt op het gebied van duurzaam of maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zowel de milieuaspecten als ook de sociaal-ethische en economische aspecten zullen aan de orde komen. De site gaat in maart a.s. in de lucht maar u kunt zich op de website nu al laten registreren voor nieuws en ontwikkelingen.

Duurzaam/groen/ethisch beleggen, sparen en lenen

De economie draait op volle toeren. Velen hebben ruime mogelijkheid om te beleggen of te sparen. Anderen moeten nog lenen. Bij al deze zaken kunt u ook ruimschoots aandacht geven aan uw milieubewustzijn. Deze site (www.duurzaam-beleggen.nl) beoogt de "portal-site" (knooppunt) op dit gebied te worden.

Ook deze website gaat in maart a.s. in de lucht en u kunt zich op de website nu al laten registreren voor nieuws en ontwikkelingen.

Vernieuwde onderzoekssite

Onlangs heeft de RIVM haar internetsite geheel vernieuwd (www.rivm.nl). Belangrijke informatie is direct zichtbaar op de startpagina. Naast actuele berichtgeving heeft de bezoeker de keuze uit drie onderdelen, namelijk 'Volksgezondheid', 'Milieu' en 'Over RIVM', waarvan de eerste twee actuele onderzoeksinformatie geven.

Folkert van der Molen, tel. 033-4682744, 'Van der Molen Environmental Internet Services'.